

Biografie van Prof. dr. Jacob Rotgans.

Jacob Rotgans, Terschelling 2 januari 1859 – Baarn 29 maart 1948, was een Nederlandse arts die zich specialiseerde in de chirurgie. Hij werd hoogleraar en rector magnificus van de universiteit van Amsterdam. In 1913 was hij een van de oprichters van het Nederlands Kanker Instituut (NKI), en hij was de eerste voorzitter van het NKI van 1913 tot 1924.

J. Rotgans was de zoon van scheepskapitein Wybrand Geertz Rotgans en Antje Bakker. Hij was een fervent en geoefend zeezeiler en hij bezat een zeilschip waarmee reizen naar onder meer Engeland en Noorwegen werden gemaakt.

Rotgans studeerde medicijnen aan de Universiteit van Amsterdam. Hij won in 1882 een gouden medaille voor het beantwoorden van de prijsvraag voor anatomie met als onderwerp “Bijdrage tot de kennis van het halsgebied de laatste vier hersenzenuwen”. Hij studeerde in 1884 af als arts en vestigde zich enige tijd als geneesheer in Smilde, naar verluid om een studieschuld te kunnen aflossen. Hij promoveerde in 1886 cum laude te Amsterdam. In 1890 vertrok Rotgans naar Groningen waar hij assistent werd bij professor Koch (hoogleraar in de chirurgie). Hij gaf cursussen in operatieve chirurgie en publiceerde over onderwerpen als epispadie, ectiopia vesicae, pancreascysten en operatieleer. Hij bleef ook praktiseren tot 1900. Van 1893 tot 1920 is Rotgans hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Hij volgde daar zijn vroegere docent Jan Willem Reinier Tilanus op als hoogleraar chirurgie. De titel van zijn inaugurale rede luidde: “Over het onderwijs in de Chirurgie en de praktijk van de arts.”

In deze tijd publiceerde Rotgans veel artikelen in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, onder meer over osteomyelitis, galwegenchirurgie, maagchirurgie en peritonitis en schreef een boek over de chirurgie der buikorganen.

In 1907 hield hij als rector magnificus van de UvA een rectorale rede over het kankervraagstuk, waarin hij verklaarde dat kanker een ziekte zou zijn die veroorzaakt werd door de inwerking van micro-organismen. Hij pleitte voor de oprichting van aparte kankerinstututen. Op 10 oktober 1913 werd de vereniging het Nederlands Kanker Instituut opgericht, dat in het Antoni van Leeuwenhoekhuis haar laboratorium en kliniek opende. Prof. Rotgans werd de eerste voorzitter van de vereniging NKI tot eind 1924. Hij was directeur van de afdeling Amsterdam van het Nederlandse Rode Kruis.

In 1920 maakt prof. Rotgans, na zijn afscheid als hoogleraar een reis naar Nederlands Indië om daar de oprichting te bepleiten van een Instituut voor onderzoek en behandeling van Kanker. Dit leidt tot de oprichting van het Nederlands Indisch Kanker Instituut in 1923, in de stad Bandoeng.

Bronnen:

NTvG 92, II, 15. 10 april 1948, p1050-1052 “In memoriam prof. dr. Jacob Rotgans”

NTvG 78, II, 20. 19 mei 1934, p2253 “Gouden artsjubileum professor Rotgans”

“De som van zorg en onderzoek”, door Bas van Lier, uitgave NKI-AVL bij het 90j jubileum.